

การเข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและความตาย
ในเด็กอายุ 5 – 7 ปี ที่มีสุขภาพปกติ

นางสาวชาฎิณี เชื้อคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

UNDERSTANDING LIFE AND DEATH CONCEPTS
IN FIVE- TO SEVEN-YEAR-OLD HEALTHY CHILDREN

Miss Chadinee Churekham

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Developmental Psychology
Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2006
Copyright of Chulalongkorn University

490472

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและความตาย

ในเด็กอายุ 5 – 7 ปี ที่มีสุขภาพปกติ

โดย

นางสาวภาณีณี เชื้อคำ

สาขาวิชา

จิตวิทยาพัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

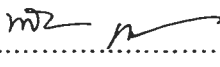
รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์

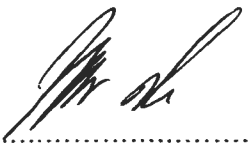
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณระพี สุทธิวรรณ)

ชาฎิณิ เชื้อคำ : การเข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและความตายในเด็กอายุ 5 – 7 ปี ที่มีสุขภาพปกติ (UNDERSTANDING LIFE AND DEATH CONCEPTS IN FIVE- TO SEVEN-YEAR-OLD HEALTHY CHILDREN) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาภณานนท์, 115 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจมโนทัศน์ของการมีชีวิตและมโนทัศน์ของความตายในเด็กที่มีสุขภาพปกติ อายุ 5 ปี 6 ปี และ 7 ปี
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความเข้าใจมโนทัศน์ของการมีชีวิตและมโนทัศน์ของความตายในเด็กที่มีสุขภาพปกติที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ

ผลการวิจัย

1. เด็กอายุ 6 ปี และ 7 ปี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิตมากกว่าเด็กอายุ 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เด็กอายุ 6 ปี และ 7 ปี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิตไม่แตกต่างกัน
2. เด็กอายุ 6 ปี และ 7 ปี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมโนทัศน์ของความตายมากกว่าเด็กอายุ 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เด็กอายุ 6 ปี และ 7 ปี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมโนทัศน์ของความตายไม่แตกต่างกัน
3. เด็กทั้ง 3 ระดับอายุ มีความเข้าใจองค์ประกอบของความตายด้านการหยุดทำงานของอวัยวะ (Cessation) เด็กอายุ 6 ปี และ 7 ปี มีความเข้าใจองค์ประกอบของความตายด้านความตายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับทุกคน (Inevitability) และเด็กอายุ 7 ปี มีความเข้าใจองค์ประกอบของความตายด้านความตายเป็นสภาวะที่ถาวร (Irreversibility)

สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ.....

ปีการศึกษา.....2549.....

ลายมือชื่อนิสิต.....^{วิศ}ชาอุณ ^{วิศ}บงศ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....^{วิศ}พิ

4678107138 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD : CONCEPT OF LIFE / CONCEPT OF DEATH

CHADINEE CHUREKHAM : UNDERSTANDING LIFE AND DEATH CONCEPTS IN FIVE- TO SEVEN-YEAR-OLD HEALTHY CHILDREN. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PENPILAI RITHAKANANONE, Ph.D., 115 pp.

The purposes of this thesis were to compare the understanding of the concepts of life and death in five- to seven-year-old healthy children. Participants were 180 kindergarten and primary school students; 60 students in each age group. The instrument was modified from the study of Slaughter & Lyons (2003). One-way ANOVA was used for statistical analysis.

The results are as follows :

1. The six- and the seven-year-old children have significantly higher scores in the concept of life than the five-year-olds ($p < .05$). However, the six- and the seven-year-olds do not differ in their scores in the life concept.
2. The six- and the seven-year-old children have significantly higher scores in the concept of death than the five-year-olds ($p < .05$). However, the six- and the seven-year-olds do not differ in their scores in the death concept.
3. The children's understandings of the subcomponents of death are as follows : The five- six- and the seven-year-olds are able to understand cessation, the six- and the seven-year-olds are able to understand inevitability, and the seven-year-olds are able to understand irreversibility.

Field of study Developmental Psychology..... student's signature ^{a a} ๑๑๑๑ ๕๑๐๑

Academic year 2006..... advisor's signature ^{a a} m2 m

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างดีที่สุดจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธากษานนท์ ที่ท่านได้ให้ความรู้และช่วยชี้แนะแนวทางในการทำงาน ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ และให้กำลังใจ ให้ความเข้าใจ เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่งในความเมตตาของท่าน ขอกราบขอบพระคุณในความปรารถนาดีที่มีต่อศิษย์ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรหมระพี สุทธิวรรณ ที่ท่านได้สละเวลาช่วยตรวจเครื่องมือในการวิจัยและให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เขี่ยมสุภานิช รองศาสตราจารย์ ศิราภรณ์ ทับสายทอง และ รองศาสตราจารย์ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร ที่ท่านได้ให้ความรู้และเมตตาศิษย์เสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา ผาณิตรัตน์ ผู้เป็นแรงบันดาลใจ เป็นแบบอย่างที่ดี คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ความห่วงใย และความปรารถนาดีต่อผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ทุกคน และ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น คณะจิตวิทยาทุกคนที่เป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษาและคอยให้ความช่วยเหลือในทุกๆเรื่อง

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ คุณป้า ที่เคารพรักอย่างยิ่ง ที่ท่านให้การอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ให้กำลังใจในการเรียน และลงทุนลงแรง ส่งเสริมผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งขอบคุณน้องๆ สมาชิกทุกคนในครอบครัวที่คอยช่วยเหลือ มอบความรัก ความห่วงใย และความปรารถนาดีต่อผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	20
สมมติฐานในการวิจัย.....	20
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	20
ตัวแปรในการวิจัย.....	21
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
กลุ่มตัวอย่าง.....	23
การออกแบบการวิจัย.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
เกณฑ์การให้คะแนน.....	26
การศึกษานำร่อง.....	34
วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การนำเสนอข้อมูล.....	38

	หน้า
บทที่	
3 ผลการวิจัย.....	39
4 อภิปรายผลการวิจัย.....	57
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	64
รายการอ้างอิง.....	69
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	73
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการสัมภาษณ์.....	82
ภาคผนวก ง คะแนนที่ได้จากการวิจัย.....	84
ภาคผนวก จ ผลการศึกษานำร่อง	95
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างคำตอบจากการสัมภาษณ์.....	99
ภาคผนวก ช เอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	111
ภาคผนวก ซ สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	113
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับอายุและเพศ (N=180)..... 24
2.2	แสดงคะแนนของแบบสัมภาษณ์ โนทัศน์ของการมีชีวิตและ แบบสัมภาษณ์ โนทัศน์ของความตาย 31
2.3	แสดงคะแนนของแบบสัมภาษณ์ โนทัศน์ของความตาย แยกตามองค์ประกอบของความตาย..... 33
2.4	แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานำร่อง จำแนกตามระดับอายุและเพศ (n=30)..... 34
2.5	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) ของเครื่องมือจำแนกตามแบบสัมภาษณ์ โนทัศน์ของการมีชีวิต และแบบสัมภาษณ์ โนทัศน์ของความตาย..... 35
3.1	แสดงจำนวน และ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ เปรียบเทียบระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง (N=180)..... 41
3.2	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน โนทัศน์ของการมีชีวิต และมโนทัศน์ของความตาย จำแนกตามระดับกลุ่มอายุ..... 42
3.3	แสดงจำนวนเด็กจำแนกตามเกณฑ์การมีความเข้าใจเกี่ยวกับ มโนทัศน์ของการมีชีวิตจำแนกตามระดับกลุ่มอายุ..... 43
3.4	แสดงจำนวนเด็กจำแนกตามเกณฑ์การมีความเข้าใจเกี่ยวกับ มโนทัศน์ของความตายจำแนกตามระดับกลุ่มอายุ..... 44
3.5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน โนทัศน์ของความตาย แยกตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความตาย (Subcomponents of Death) จำแนกตามระดับกลุ่มอายุ..... 45
3.6	แสดงจำนวนเด็กจำแนกตามเกณฑ์การมีความเข้าใจเกี่ยวกับ มโนทัศน์ของความตายแยกตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความตาย (Subcomponents of Death) จำแนกตามระดับกลุ่มอายุ..... 47

ตารางที่		หน้า
3.7	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ของคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิตในเด็กอายุ 5 , 6 , 7 ปี.....	49
3.8	แสดงผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparisons) ของค่าเฉลี่ยคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิตในแต่ละระดับอายุด้วยวิธีการของ Dunnett T3...	50
3.9	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ของคะแนนมโนทัศน์ของความตายในเด็กอายุ 5 , 6 , 7 ปี.....	51
3.10	แสดงผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparisons) ของค่าเฉลี่ยคะแนนมโนทัศน์ของความตายในแต่ละระดับอายุด้วยวิธีการของ Scheffe.....	52
3.11	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ของคะแนนมโนทัศน์ของความตายแยกตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความตาย (Subcomponents of Death) ในเด็กอายุ 5 ปี 6 ปี และ 7 ปี.....	53
3.12	แสดงผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparisons) ของค่าเฉลี่ยคะแนนมโนทัศน์ความตายแยกตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความตายในแต่ละระดับอายุด้วยวิธีการของ Dunnett T3.....	54
3.13	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ของคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิตกับคะแนนมโนทัศน์ของความตาย (N=180).....	56
4.1	แสดงการเปรียบเทียบการมีมโนทัศน์ของการมีชีวิตในงานวิจัยต่างๆ จำแนกตามระดับอายุ.....	58
ง.1	แสดงคะแนนแบบสัมภาษณ์ มโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและแบบสัมภาษณ์มโนทัศน์เกี่ยวกับความตายของกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษานำร่อง.....	84
ง.2	แสดงคะแนนแบบสัมภาษณ์ มโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและแบบสัมภาษณ์ มโนทัศน์เกี่ยวกับความตายของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยหลัก	86
จ.1	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) ของเครื่องมือจำแนกตามแบบสัมภาษณ์ มโนทัศน์ของการมีชีวิตและแบบสัมภาษณ์ มโนทัศน์ของความตายจากการศึกษานำร่อง.....	95
จ.2	แสดงจำนวน และ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษานำร่อง จำแนกตามอายุเปรียบเทียบระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง (n = 30).....	96

ตารางที่		หน้า
๑.3	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิตและมโนทัศน์ของความตายจากการศึกษานำร่อง จำแนกตามระดับกลุ่มอายุ.....	96
๑.4	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ของคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิตในเด็กอายุ 5 ปี 6 ปี และ 7 ปี จากการศึกษา นำร่อง..	97
๑.5	แสดงผลวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparisons) ของค่าเฉลี่ยคะแนนมโนทัศน์ของการมีชีวิต ในแต่ละระดับอายุด้วยวิธีการของ Scheffe จากการศึกษา นำร่อง.....	97
๑.6	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ของคะแนนมโนทัศน์ของความตายในเด็กอายุ 5 ปี 6 ปี และ 7 ปี จากการศึกษา นำร่อง...	98

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ก.1 แสดงภาพร่างกายประกอบการสัมภาษณ์.....	83